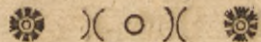

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1 November Daniel Linsley från Stockholm til Ingerland med Järn, Johan Berg från Cagliariaria til Calmar med Salt, Lars Seeswyk och Joris Nielsen från Göttheborg til Stockholm med Sill. Den 2 Hans Sager från Stockholm til Amsterdam med Järn, Swen Pet. Stolpe från Christiansand til Stockholm med Fisk, Nils Sabelström, Erich Lind, Olof Gulbrandson, Martin Hök, Olof Nielson och Matthias Goll, alle från Göttheborg til Calmar med Sill, Anders Appelberg til Dansig, Peter Siöståst til Carls-crona, Olof Bergström til Stockholm, alle från Göttheborg med Sill, Daniel Pust ifrån Stockholm til London, Hinrich Hjortberg til London, Peter Gerhard och Johan C. Ewert til Amsterdam, Peter Holm och Pehr Fontin til London, Olof Kamström och Henning Daw til Livorno, alle från Stockholm med Järn, Ernst Wepner, Isaac Lundberg och Samuel Åkerman til Lissabon, Joch. Pettersson, Mich. Siebhard och And. Grund til London, Peter Natfskie til Dublin, Tönnes Hagman til Livorno, And. Holmström, Karsten Ruff och Nils Westberg til Bristol, Jochim P. Wiberg til Zeland, alle från Stockholm med Järn, Isaac Kammecker från Gesele til Hull med Järn, Nils Matsson från Gesele til Hull med Stafwar, Olof Bengtsson och Anders Matsson från Dansig til Göttheborg med Råg, Swen Hansson från Dansig til Göttheborg med Lin. Den 2 William Gajres och Thomas Frank til England, Thore Dahlberg til Marstrand, Engelbr. Norman til Meddelburg, Jacob Bötcher til Göttheborg, Hyder Bringman til Bremen, alle ifrån Stockholm med Järn.

No 47.

Göttheborgska

Sagasinet.

Den 19 November 1759.

Kyrko-Tidningar.

Uti Biskopeliga Pastoratet här på orten, eller uti Röd Kyrka, wigdes den 4 dennas Enkemannen Björn Eyrk, 109 år gammal, med en 40 åra Piga, wid namn Helena Björnsdotter, klädd i wanlig brudekläd. Som denne gubben är werkeligen hurtigare, än mången medelåldrig, och äfsat alla wid bröllop ej mindre än wigsel wanliga ceremonier; finner jag för denna gången i des lefwerne-beskrifning et wärdigt manne; hwarföre almånheten är styldig Vice-Pastorn, Herr Johan Dahlström, all heder och berömmelse.

Gubben är född i Norrige år 1650 på gården Nawnem, belägen uti Aggerhuslän, nedra Kommerikes lögderi, och Pastoratet Höländ, af Fadren Hans Björnsson och Modren Konnu Olsdotter. Uti 12 år war han stads hemma hos sine Förältrar, hwarefter han tjente, som dräng, ända til des at han war 32 år gammal; då han af Szwersten Wilster blef antagen wid Artilleriet, och tjente därwid 3 år; hwarpå han emedelst et stadeligt hugg i foten fick affled, och blef sig ifrån krigstjenst uti twänne år. Sedan blef han twäl Dragon wid Szwerste Skjens Regemente, och tjente til häst uti 21 år, under hwilken tid han gifte sig

sig första gången, på sit 42 ålders år, med pigan Barbro Haraldsdotter uti Christiania, med hwilken han lefde uti 12 år, och aflade med hånne et gosse- och et flickobarn, hwilka före Modren dödd. Enkeman war han den gången i 12 års tid.

År 1716 rymde han hit öfwer til Sverige, tillika med 3 Compagnier, och kom i tjenst hos Öfwerste Lejonsbrink, hwilken bodde på norre Dahl. Här gifte han sig andra gången med pigan Kerstin Björnsdotter, och lefde med hånne i 42 år. De hafwa uti sit ägteskap räknat tre Söner och en Dotter, såsom frukter af deras kärlek. En Son är dödd, de andre lefwa och wistas uti Töls Söken.

Efter et års Enklingestånd, blef han nu på sit etthundra drade nionde ålders år wigd i Töls Kyrka, som förstått är. Då Brudemessan söngs öfwer honom, wiste han sig oförlitneligen rast och förnögsam.

Syratio år har han uppehållet sig uti Töls Söken i en liten backestuga, lydande under Warle By. Han föder sig med groft arbete, såsom stenläggning: och äro många gårdesgårdar ögonstänliga bewis af slit och idighet, hwarmed han uträttat om dagen allena så mycket, som twänne medelmåttige karlar. Nu på ålderdomen laggar han, och närer sig med annat smält arbete (a); han wil, i sanning, ej anlita någon om almofor, icke heller se sina barn i händerna efter födan.

(a) Det är i detta Pastorat, och i synnerhet i Sökens Lindom, som idige arbetare göra de bekanta bord och stolar, som öka til någon del wåra ännu til utförelse tillåtna waror. Man wäntar öfwer hela detta Pastorat en wacker beskrifning, innan kort, af wåre wälförädrade Wallenstråle.

Eljest har han under sin lefnad i Norrige waret ofta utsjadt wid järn- och malmbruken, hwarest han förwarfwar sig tämmelig kundskap om malm- och stenarter, hwarföre och menigheten fallar honom härstädes Guldgubben.

Hans öden hafwa waret följande. Uppå sit fjortonde ålders år föll han under et hölasj, och blef gånka illa medfaren, at han et sjerdedels år blef sängliggande, och hade defutan mehn därpå några år.

Då han war 21 år gammal, timade honom en underlig händelse, under det han war i Skogen at rista nåfwer. Klockan 12 på dagen kommo tre eldar sätande, såsom brinnande eldblof, häftigt efter hwarandra emot honom, ungefär halftredje aln ifrån jorden, hwaraf synen betogs honom, at han ej kunde se trädet, som han stod wid och arbetade. I denna håpenhet ropade han på sit medfölge; men då de kommo, funno de honom på jorden, och blodet slytande utur näsa och mund. Han uplystes, men började strax at rala och gra, riswandes kläderna af sig, och arbetade häftigt; hwilket påstod en god stund. Andteligen saktade sjudomen sig: likwäl kunde han hwarcken höra eller sansa något: Tre dylika ansåktningar måste han uthärda, innan klockan 12 andre dagen, då han friades därifrån med en häftig upkastning. Opaslig war han dock därefter 14 dagar, och hörde litet et halft år. Han tror det waret den sjuka som om middagen föderfwar, och wi bedje Gud bewara oss ifrån hwar måndag uti wår morgonbön, som finnes i Psalmboken. För öfrigt har han njutet god helsa, och det som underligast är, låser ån utan glasögon.

Ingen fältslagning har han bewistat; men tvenne gånger har han warat på stora partien, såsom först i Ringarike, där Baron Löwen blef til fånga tagen: den andra wid Mosz under Brigadieren Gref Boudies befäl: den tredje wid Enninge dalen på Swenska gränsen, under äfwannämde Gref Boudies commando. Dessa äro hit intil Guldgubbens äfventyr.

Ytterligare Fortsättning af Karrebys Historia.

10. §. Efter åltermannen för alle wördige gubbar kom, som redan sagt är, Herr Jöns eller Janus Laurentii Daal, och blef således femte KyrkoHerden. Dren, hwar ifrån han härstammade, nämnes Zanum. Sina studier idkade han uti Danska Hufvudstaten til stor fördel både för sig och sina anförtrödda Församlingar. Selandiske Biskopen, Doctor Pehr Winstrup den äldre, hade uppsigt öfwer honom wid Academien, där han gjorde sådana framsteg, at han på Biskopelig befordran fick Pastoratet 1624, och förestod det berömligen 48 år, hwar uppå han afled 1671. Han arbetade med swag helsa, när ålderdomen föll honom an, och hade för den orsaken sig til hjelp uti ämbetet sin egen Son, Herr Lars Daal, som efter tio tjensteår i Karrebys kallades til Morlanda Pastorat på Drust. Uti Hannibalska feijden 1645 tog han ej ringa del, så wida han ofta besöktes af det fram och tillbaka resande krigsfolket, som mången gång efterfattes uti hans egen gård af Swenske troppar, hwilke satte sig öfwer Götha Älf, up til gamla Lödese, tågande ända fram til Prestegården, at där uppsöka de Norske. Sådant

aflopp

aflopp aldrig utan en stor finnes orolighet, och kostnaden war ej mindre wid desse gästernas ankomst; om han icke skulle undwika de swårigheter, för hwilka man uti slika omständigheter utsättes. Mest oroades han för öfwäl, då Bohuslän lades under Swenska Kronan; men när Herr Jöns aflade sin trohets Ed för Sweriges Konung Carl Gustaf, blef han föga mindre än rörd af slaget. Men när Biskopen uti Göteborg, Herr Doctor Zacharias Klingenskierna, honom wänligen uttalat, saktades någorlunda des rörda sinne; Eden författades dock under gråt ifrån början til slutet. Af en sådan ömhet fattade Biskopen förtroende til Herr Jöns, och besökte honom åtskilliga resor, dels at förnimma om tillståndet, dels at rådgöra med honom, hwad steg han ytterligare skulle, på sin Kronas wäg, til Cristers nytta taga. Generalen och Baronen Harald Stafe på Bohus långtade, efter erhållen löfning om Presten, at blifwa kännare af så owanlig trohet, til hwilken ända KyrkoHerden fort efter kallades til Bohus, då Generalen mötte honom på följande sätt: „Jå ja Ja (sådan war altid hans ed) Herr Jöns, om icke jag kan försäkra er, i sät en så god Kong, som i förlorat; därföre är onödigt at förja, när i ingen ting bortmist. Jag kan gifwa eder min hand däruppå, at när wi Swenske krigsbussar dricke godt öl, blifwe wi på slutet likafå skärlige, som de Norske eller Danske, hwilket jag wil wisa prof til middagen, då i skal åta med oss Swenske knektar, dricka och slås med oss, at j må känna oss des bätre, och intet förja mer (b).“

II. §.

(b) Detta tal liknar mera sanning, än de som finnas hos Livins och flere Historici.

II. S. Til slette Kyrkoherde förordnades Herr Sewerin Petri Ström, som war en Son af Kyrkoherden Pehr Ström uti Kongälf, hwilken ifrån 1633 til 1677 förwaltade det Pastoratet, och benådades af Konung Carl Gustaf med namn och heder af Superintendent. Ungdomen fortsatte denne Sewerin Petri Ström sina studier wid Academierna uti Köpenhamn och Wittenberg, ej utan synnerlig framgång. Han war ej allenast efter den tiden lärde, och bewandrad uti de Orientaliske språken, utan förstod äfwen Cartesianska Philosophien, och ägde desutan den infigt i Botaniquen, at han sammanskrifwet en Hierobotanica. Hela sin ålder använde han på lärda wägor, afläggande sådana prof af sin widsträckt kundskap uti alla lärdoms ämnen, at de witraste män öfwerlygades om war nya Högwördighets utmärkte styfska. Han hade ock gjort uti läkarekonsten de framsteg, at hans åhörare blefwo af honom esomostast hulplne med botemedel, hwilket ej litet ökte deras kärlek och förtroende til honom. Strax efter sin hemkomst ifrån Academierna förordnades han til Rector wid Scholan uti Kongälf, och war tillika Commminister wid Församlingarne. Han beforderades snart ifrån dessa ämbeten til Karreby Pastorat, på hwilket han 1671 bekom fullmagt, och förestod det med sine åhörars gemensama kärlek, så länge han förde Herdestafwen. Biskopen uti Götteborg, Herr Magister Daniel Wallerius, wiserade uti det och andra under honom i Bohusläns liggande Gäll 1683, til den ändan, at affkassa de Danska Kyrko-ceremonierna, och i deras ställe införa de Swenska, då, jämte annat, som ändrades, Kyrkoherden ändteligen aflade den Danska Prestedragten, och

och ifklädde sig den Swenska, hwilken förändring hade den werkan på böndernas sinnen, at när han, i följe med sin Biskop och andre närwarande Prester, kom på Söndagen til Kyrkan, sedde et forl ibland hopen, som kunnat lätteligen leda dem til en högtidelig oguagtighet. De sunno dock strax, at det är mindre angeläget, uti hwad dragt en Prestman förkunnar Guds ord, allena förargelse genom dragten ej upkommer. Större äfwenlyr hade några år tilföre, eller 1676 och 1678, öfwergådt honom och almogen i Gället, då Bohus Fästning af de Norske belägrades. När Ståthållaren uti Norrige, Huldarik Gylldenlöwe, reste 1676, at första gången innespärta Fästningen, bewisade han på andre Pingesdagen, Gudstjensten uti Karreby Kyrka, beledsagad af General-lieutenant Rosenstein, General-Majoreerna Lewenhjelm, Dunham, Degenfeldt, General Krigscommisarien Johan Raas, Öfwersterne Keel, Nechling, Custerum, Biskop, Wind och flere, hwilke alle efter slutad prädikan öfwsågnades i Prestegården med middag. Under måltiden kommo de at omröra ting i naturen, som utmärka wissa årstider och wäderlekens omstiften, då Kyrkoherden tog sig tillfälle, at framwisa et Orte-Calendarium, som han författat. Detta gaf en hushållare anledning, at i tid verkställa sina göromål, och utwiste när den eller den skal utsås, när hon är mogen, med mera, endast med wissa upkomna eller mögande örter. Ståthållaren Gylldenlöwe, såsom en mycket upmärksam Herre, ansåg detta med wälbehag, och tillfände sina Herrar Officerare, at ej tillsoga Prestegården någon skada, när Armeen kommer at tåga fram eller tillbaka. Ikke desto mindre fördes Kyrkoherden

Herden under förwar til Ståthållaren, just i de bågarne han hade uphåswet belägringen för Bohus, och tågade til Carlsten, eller Marstrand, at ordenteligen beskjuta hånne, föranlåten til denna hårdhet emot Presten af någon förekommen misstanke, som skulle han hafwa sig de Swenskas anläggningar bekanta, hwilka han skulle i sådan händelse uppenbara; men när han förmärkte wederspelet, affärdade han honom med säker wakt hem til sit hus. Första gången gifte han sig med Cäcilia Daal, sin företrädares, KyrkoHerden Daals Doter: sednare gifte sig med Elsa Nyborg, en Rådmanns Doter uti Kongälf, och Pastoratet uppgaf han 1700 til sin Wäg, Herr Lars Rock, som befründade sig med hans enda Doter, Edda Ström, hwat uppå han satte sig uti rolighet på ålderdomen, boende intil sin död på Rommelanda Prestegård, hwarest han förutsade sin dödsdag, och därpå afled på den samme, nämligen den 13 Februarii 1712. Prosten uti Ålshyttel, Magister Fridrik Wagge, hölt öfwer honom en upbyggelig prädikan, och berättar uti personalien, huru han 6 weckor förut wid god helsa förkunnat sin dödsdag.

Sal. Herr General Stobees Walspråk.

Frukta Gud och Kungen ära,
 Tuktas obygd, dygder lära,
 Dela brödet, arma hjälpa,
 Fela sällan, ingen själpa,
 Spara wällust, altid nögd,
 Wara tålig, det är frögd.

Dessa verser äro så konstigt inrättade, at de kunna utan ändring i meningen läsas baklänges. Man börjar på sista ordet, näml.

Frögd är det tålig wara, &c.

Swad Nytt i Staden?

Den 19 November 1759.

Kundgörelser.

Et Bref til Herr Amiralitets-Neutenanten Kucersköld, ankommet med posten ifrån Stockholm, är funnet på gatan, och erhålles, där dessa blad utgifwas. På samma ställe kan och den anmäla sig, som har något at anförtro en Waktmästare wid Swenska Husar-Regimentet, som lös ur sin fångenskap, reser i morgon til Stockholm.

Neutenants-Enke-Fruen, Charlotta Landberg, som i Kundgörelsen No 38 omtalades, och för detta bodt på Walgatan, har nu mera flyttat til Smeden, Mäster Hieronymus Kampf, uppå Kyrkogatan.

Af min latinska Oration, hålten i Upsala år 1750, på Högsalig Kong Fridrich den Förstas sidste Födelsedag, finnas några Exemplar på Postpapper hos yngre Bokbindaren Winberg, och fås emot 16 öre S:mt inhäftade.

De som uteslå med sina Krono- och Stads-Utskylter, antydas af wederbörande, at i dag eller sist i morgon afbörda sig sin skyldighet, med sträng hotelse, at annars erlægga befutun 2 laglige styfrar för hwar utsoftrad Daler.

Concerterna fortsättas hwar Torsdag, imellan klockan 5 och 7, til alla musicaliska drons uppbyggelse. Jag propheterar med all wisshet, at man näste Torsdag får höra et stycke på Hackebräde eller så kallad Cymbal, som ledsagas med en wacker Bioloncelle. Likaledes faller